

Svar på skriftligt spörsmål om att stärka de karelskspråkiga kareler- nas språkliga rättigheter

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 309/2021 rd undertecknat av riksdagsledamot Saara Hyrkkö /gröna m.fl:

Vilka åtgärder kommer regeringen att vidta för att säkerställa att de språkliga och kulturella rättigheterna för karelskspråkiga tryggas i lagstiftningen på ett sätt som möjliggör långsiktig revitalisering för att skydda och utveckla det karelska språket och den karelska kulturen?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering utarbetas ett språkpolitiskt program, i vilket de andra språk som talas i Finland beaktas, särskilt de samiska språken, romani, det karelska språket och teckenspråken. Det språkpolitiska programmet ingår i regeringsprogrammets språkpolitiska reformer som även inbegriper den reviderade nationalspråksstrategin och ett projekt vars mål är att skapa ett bättre språkklimat. Målet med det språkpolitiska programmet är att för olika språkgrupper svara på identifierade utmaningar, såsom språkets livskraft, verkställigheten av språkliga rättigheter och möjligheterna att använda språken.

Justitieministeriet tillsatte en beredningsgrupp för att bereda det språkpolitiska programmet för mandatperioden 1.3–31.12.2021. Under sitt arbete kan gruppen även höra andra sakkunniga och intressenter och ordna höranden.

Beredningen av det språkpolitiska programmet har inletts och avsikten är att programmet kan antas under 2021. Det språkpolitiska programmet gäller andra språk än nationalspråken. Programmetns prioritering är de i regeringsprogrammet uttryckligen nämnda språken, men programmet kan även behandla andra språk utöver dessa.

17 § i grundlagen innehåller bestämmelser om vars och ens rätt till eget språk och egen kultur. I 1 mom. i paragrafen fastställs finska och svenska som Finlands nationalspråk. Enligt 3 mom. i paragrafen har samerna såsom urfolk samt romerna och andra grupper rätt att bevara och utveckla sitt språk och sin kultur. Bestämmelser om samernas rätt att använda samiska hos myndigheterna utfärdas genom lag. Rättigheterna för dem som använder teckenspråk samt dem som på grund av handikapp behöver tolknings- och översättningshjälp ska tryggas genom lag.

Svar på skriftligt spørgsmål SS 309/2021 rd

I 17 § 3 mom. i grundlagen tryggas andra gruppers språkliga och kulturella rättigheter som grundläggande fri- och rättigheter. Dessa rättigheter gäller alla grupper och språkliga minoriteter, trots att momentet endast separat nämner samer, romer och dem som använder teckenspråk.

Precis som andra språkgrupper har karelskspråkiga rätt att bevara och utveckla sitt eget språk och sin egen kultur. Således är alla språk viktiga – oberoende av deras rättsliga ställning.

Om språkliga rättigheter föreskrivs även i lagstiftning som gäller olika förvaltningsområden, till exempel undervisning. Den nuvarande lagstiftningen möjliggör bevarande och utveckling även av det karelska språket och den karelska kulturen. I praktiken ägnas särskild uppmärksamhet åt det karelska språket i synnerhet till exempel i arbetet vid delegationen för språkärenden, som verkar i anslutning till justitieministeriet, samt vid utarbetandet av regeringens berättelse om tillämpningen av språklagstiftningen.

Avsikten är att i det språkpolitiska programmet granska Finlands språkliga landskap och den helhet landskapet bildar på en övergripande nivå, och i programmet granskas även det karelska språkets ställning och utmaningarna i anknytning till språket. I de viktigaste utgångspunkterna för beredningen av programmet ingår att revitalisera de inhemska språken, att trygga deras livskraft och deras överföring till följande generationer även i framtiden. I beredningen beaktas även revitaliseringsprogrammet för det karelska språket som ingår i Östra Finlands universitets ansvarsområde.

Undervisnings- och kulturministeriet har redan i flera år beaktat undervisning och forskning i det karelska språket som en av de riksomfattande uppgifterna för Östra Finlands universitet. Under 2021–2024 ingår i statsfinansieringen för Östra Finlands universitet 170 000 euro som tilldelas på grund av detta. Dessutom har undervisnings- och kulturministeriet tilldelat sammanlagt 200 000 euro till Östra Finlands universitet för 2021–2022 för revitalisering av det karelska språket. Beslut om nödvändiga fortsatta åtgärder kan fattas utifrån erfarenheter från revitaliseringsarbetet. Redan innan detta genomförde Karjalan Kielen Seura ry 2017–2019 ett revitaliseringsprogram för det karelska språket med specialunderstöd från undervisnings- och kulturministeriet.

Helsingfors 1.6.2021

Forsknings- och kulturminister Antti Kurvinen